

Temaplan - Ruspolitisk plan 2010-2013

Saksbehandler: Tone S. Haugan E-post: tone.haugan@verdal.kommune.no Tlf.: 74048572	Arkivref: 2009/3529 - /F64
---	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Plan- og utviklingskomiteen i Verdal	16.03.2010	29/10
Driftskomiteen i Verdal	17.03.2010	17/10
Verdal formannskap	18.03.2010	31/10
Verdal kommunestyre	22.03.2010	24/10

Saksprotokoll i Verdal kommunestyre - 22.03.2010

BEHANDLING:

Formannskapets innstilling ble utdelt i møtet.

Kristin Hildrum, AP, fremmet følgende forslag til vedtak:

”Aldersgrense for å komme inn på offentlige fester/folkeparken skal være 16 år.”

Det ble først votert over forslaget fra representanten Kristin Hildrum som ble vedtatt med 17 mot 16 stemmer.

Ved votering ble formannskapets innstilling med vedtatt endring enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Kommunestyret vedtar Temaplan – Ruspolitisk plan 2010-2013 med følgende endring:

- Aldersgrense for å komme inn på offentlige fester/folkeparken skal være 16 år.

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret vedtar Temaplan – Ruspolitisk plan 2010-2013.

Saksprotokoll i Plan- og utviklingskomiteen i Verdal - 16.03.2010

BEHANDLING:

Kommunalsjef velferd, Tone Haugan, og prosjektleder Vibeke Veie-Rosvoll var i møtet og orienterte om planen.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret vedtar Temaplan – Ruspolitisk plan 2010-2013.

Saksprotokoll i Driftskomiteen i Verdal - 17.03.2010

BEHANDLING:

Repr. Trine S. Hallem ble innvilget permisjon. Til stede: 6 representanter.

Kommunalsjef velferd, Tone S. Haugan, og prosjektleder Vibeke Veie-Rosvoll var i møtet og orienterte om planen.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret vedtar Temaplan – Ruspolitisk plan 2010-2013.

Saksprotokoll i Verdal formannskap - 18.03.2010

BEHANDLING:

Trude Holm fikk permisjon og forlot møtet under behandling av denne sak. Bjørn Iversen tiltrådte møtet. Til stede 8 representanter.

Behandling i driftskomiteen og plan- og utviklingskomiteen i saken ble utdelt i møtet.

Kommunalsjef velferd, Tone S. Haugan, og prosjektleder Vibeke Veie-Rosvoll var i møtet og orienterte om planen.

Ved votering ble rådmannens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret vedtar Temaplan – Ruspolitisk plan 2010-2013.

Vedlegg:

1. Temaplan - Ruspolitisk plan 2010-2013
2. Høringsuttalelser til planen:
  - Fra Ressurssenter Oppvekst
  - NAV
  - Omsorg og velferd
  - Politiet

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Ruspolitisk plan 2010 – 2013 for Verdal kommune er en oppfølging av felles ruspolitisk handlingsplan for Verdal og Levanger kommuner, 2006- 2008. Denne ble evaluert 2009 og konkludert med at Verdal kommune lager egen ruspolitisk plan, men at det samarbeides om felles tiltak der dette er hensiktsmessig.

Ruspolitisk plan er underlagt føringer i ”Kommuneplanens samfunnsdel”.

Kommuneplanens samfunnsdel er overordnet 6 kommunedelplaner: ”Helse, velferd, pleie og omsorg”, ”Oppvekst”, ”Kultur”, ”Næring, landbruk og naturforvaltning”, ”Anlegg, infrastruktur, samfunnssikkerhet og miljø” og ”Støttefunksjoner”.

Kommunedelplanene skal beskrive delmål og ha en tiltaksdel på minimum 4 år. Tiltaksdelen utarbeides på grunnlag av ulike temaplaner. Ruspolitisk plan inngår i grunnlaget for flere av kommunedelplanene.

Rustiltakene skal gjennom **forebyggende, kompetansehevende, rehabiliterende** og **omsorgsbaserte** tiltak gjøre Verdal til et område med færre rusavhengige og et område med en god livskvalitet for alle rusavhengige, uavhengig hvilken livsfase de befinner seg i.

Tjenesten skal oppfattes forutsigbar og det skal ikke være tvil om hvem som har ansvar for hva når det oppstår behov for tjenester.

Tidlig intervensjon på rusområdet har fellestrekk med, og overlapper delvis, tidlig intervensjonsarbeid på andre områder. Verdal kommune har Helhetlige oppvekstplaner for barn i alderen 0-5 år og 6-16 år. Plan for gruppen 16-18 (23) år er under utarbeidelse. En del av tiltakene i oppvekstplanen, som anses særlig viktig for rusforebygging, synliggjøres i ruspolitisk plan. I tillegg er det andre tiltak i oppvekstplanene som vil kunne virke rusforebyggende, men som ikke omtales her. For nærmere beskrivelse av de enkelte tiltakene, se Helhetlige oppvekstplaner.

Til tross for stort fokus på ulovlige rusmidler er det gjennom en tydelig alkoholpolitikk de største forebyggende tiltakene ligger. Dette beskrives i kapittel 2 i planen.

Behovet for nye tiltak for å få sammenhengende tiltakskjeder er kartlagt, men det er en erkjennelse at det ikke er ressurser til å dekke alle behov. Uansett er det viktig å ha oversikten/ dokumentasjonen da dette gjør det enklere å sette inn målrettede tiltak når mulighetene byr seg. Opptrappingsplanen på rusfeltet er innrettet slik at det kan søkes tilskuddsmidler sentralt for utprøving av nye tiltak. Dette innebærer bl. a at de tiltak kommunen prioriterer som de viktigste **ikke** nødvendigvis blir vurdert som viktigst av fordelingsinstansen. Det er en forutsetning ved tildeling av midler, som gies for 3- 4 år, at tiltak som fungerer godt skal videreføres med kommunale midler. I tilskuddsperioden er det viktig å utarbeide måleindikatorer for å kunne vurdere oppnådd effekt. Det betinger at igangsatte tiltak som ikke fungerer etter intensjonen, avsluttes i tilskuddsperioden.

Implementering av planen er et vedvarende arbeid som må pågå i hele planperioden.

Ressursteam rus har ansvar for at administrativ og politisk ledelse holdes oppdatert i forhold til satsningsområder, gjennomføring av tiltak og effekten av disse.

Planens oppbygging

I kapittel 2 beskrives planens samfunnsdel. Først alkoholpolitikk, deretter eksisterende aktivitet på rusområdet i Verdal i dag. Det skilles mellom Forebygging - Gravide og Familier med barn 0-18 (23) år, og Rehabilitering og skadereduksjon. Beskrivelse av de ulike tiltakene følger under tabellene. Deretter beskrives nye tiltak som foreslås innført i planperioden. Kapittel 3 omhandler organisering, samhandling og koordinering. I kapittel 5 settes de nye tiltakene i prioritert rekkefølge, med kostnadsberegning og frister.

Planens del to skal etter hvert legges til kommunens Utfordringsdokument. Den omhandler russituasjonen nasjonalt, russituasjonen i Verdal og kommunens utfordringer på rusfeltet.

Rullering

Ruspolitisk handlingsplan skal rulleres hvert 4. år. Det skal gjøres en årlig gjennomgang med utsjekking og oppdatering av tiltak innen desember hvert år. Videre er det behov for nytt møte i forbindelse med arbeidet med kommunedelplaner og økonomiplanen (1. kvartal). Ansvar for ligger hos kommunalsjef Velferd og kommunalsjef Oppvekst.

Planutkastet har ligget ute til høring med frist 15.januar

Innkommne høringer fra Resurssenter oppvekst (ROS), NAV, Omsorg og velferd og politiet ligger som vedlegg. Noe av innspillene er lagt i planen. Følgende innspill er av prosjektgruppen **ikke** tatt hensyn til i planen:

ROS: Ansvar for møtene i 7.klassetrinn bør være felles for ROS og rustjenesten. Utvidelse av SLT koordinator til 100 % i 2010, finansiert av opptrappingsmidler.

NAV: Endring av prioritering innen rustjenesten (i siste avsnitt før **organisering**). Forslag om deling av rustjenesten.

Organisering av rustjenesten

Parallelt med utarbeidelsen av ruspolitisk handlingsplan har det gått en prosess med hensikt å vurdere dagens organisering av rustjenesten som er i NAV i dag. Rustjenesten, med 2,7 årsverk, ble tatt ut av Innherred samkommune og innlemmet i NAV 1. januar 2007. Fortsatt er ressursen 2,7 årsverk og en har derfor ikke i stor nok grad klart å innfri forventningene til omorganiseringa. I den prosessen som har gått har en vurdert det slik at så lenge ønsket effekt ikke er oppnådd, ønsker rådmannen å ta den kommunale rus-ressursen ut av NAV med organisering under resurssenter Helse- omsorg og velferd (RHOV) Annen organisering kan aktualiseres når kommunen har vurdert den helhetlige organiseringen, blant annet hvor vi ser på de to resurssentrene sammen. Det er fortsatt ønske om "samløkalisering", slik at den fysiske nærheten mellom stat og kommune kan opprettholdes. Foreningen mot stoff har i flere e-poster argumentert for at tilbudet til brukerne sannsynligvis vil bli bedre ved at rustjenesten tas ut av NAV. Rustjenesten selv er av samme oppfatning.

Vurdering:

Verdal kommune har en anstrengt økonomi på alle tjenesteområder. Like fullt er det mange behov som skal dekkes innenfor de rettigheter folk har med tanke på tilpassede helse- og sosialtjenester. Det er heller ingen ukjent sak at Verdal kommune har en stor utfordring med hensyn til mange personer med sammensatte problem knyttet til rus, psykiatri, liten boevne, lavt utdanningsnivå, stor grad av uførhet blant unge for å nevne noe. I dette bildet er det lett å se at ulike rusmidler er lett å ta til, men for mange vanskelig å komme ut av. Gjennom fokus på hele livsløpet, fra "0- 100" må en ha tro på at den totale situasjonen over tid kan bli bedre.

Det er blant annet med dette utgangspunkt det settes inn så mye ressurser på tidligforebygging. Tidligforebygging må i tillegg til å ha fokus på å tilrettelegge for læring/ ”pedagogikken”, også ha med seg det fokuset som lengre ut i livsløpet, etter ungdomsskolen/ videregående, kan føre til uønsket misbruk av blant annet rusmidler. Gjennom en bevisst satsing på forebygging og folkehelseopplysning, er det å håpe at vi over tid ser resultater. Tiltakene som er beskrevet i rusplan er målretta med hensikt å få ønsket effekt og kan evalueres/ vurderes og endres underveis. Det er i hovedsak tre spor som skisseres/ utprøves; **forebygging, rehabilitering, skadereduksjon**. Tre nødvendige spor som sammen vil kunne gi et godt tilbud til alle og derigjennom bidra til en god livskvalitet for den enkelte. Å ta tak i dagens alkoholpolitikk kan være vanskelig. Alkohol er en lovlig vare og det er i samfunnet en aksept/forståelse for at alkoholvanene til den enkelte er en privatsak og naturlig har et helt annet fokus enn bruk ulovlige rusmidler. I et forebyggende perspektiv er det ingen grunn for å undervurdere betydningen av når ungdommene debuterer med hensyn til alkohol. At alkohol ofte er inngangen til tyngre/ ulovlige rusmidler, er det heller ingen tvil om. Det arrangeres offentlige fester i Verdal hvor aldersgrensen for inngang er nede i 15 år. Det innehas skjenkebevilling og serveres alkohol ved disse tilstelningene på avspærrede områder. Politiet rapporterer om bråk og fyll blant ungdommer og voksne i tilknytning til en del slike tilstelninger. Undersøkelsen Trøndelag Forskning og utvikling gjennomfører for Verdal kommune viser også at overgangen fra 9. til 10. klasse er svært viktig når det gjelder alkoholdebut. Dette bekrefter at konfirmasjonsalderen som ”aldersgrense” for alkoholbruk henger igjen i Verdal. Det kan se ut som det er en sammenheng mellom aldersgrensen på offentlige fester og ungdommers debutalder. Et konkret grep her kan være å øke aldersgrensen på disse festene til 18 år. Som alternativ kan det arrangeres flere fester, jfr. 16.-maifesten (statement). Dette arrangementet er svært populært og kanskje er det slik at ved å delta på dette arrangementet utsettes alkoholdebuten, og færre kommer på den uønskede statistikken. Som Fylkesmannen sa da han besøkte oss; det er mulig å gjøre en forskjell ved de vedtakene som fattes. Mener vi noe med å forebygge heller enn å reparere også når det gjelder rusavhengige, er det nødvendig å ta noen grep som sannsynligvis vil kunne oppfattes moraliserende. Tiltakene i ruspolitisk handlingsplan slik den fremstår, er i stor grad bygd opp av tilskuddsmidler som en del av opptrappingsplanen for rus. Fylkesmannen har i møte orientert kommunen om at det i tillegg legges penger inn i rammetilskuddet til kommunene med tanke på kommunal opptrapping innen rusfeltet. Fremover blir det viktig å tilpasse tiltakene til det mulighetsrommet vi har med kommunale egenandeler, da det forventes at vi i løpet av tilskuddsperioden (2010, 11 og 12) skal innfase de aktuelle tiltakene.